

ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและ
การสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยว
ของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

PARTICIPATION AND AFFECTIVE DOMAIN RELATION IN TOURISM AND CULTURAL
HERITAGE AND FOLK PROCESSES OF COCKATOO STABBED TIGER BANKHOM CUB:
THE CASE STUDY OF KHOK KHAM, MUANG, SAMUT SAKHON'S TOURISM COMMUNITY

♦ ยูวเรศ หลุดพา

อาจารย์ ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Yuwares Ludpa

Lecturer, Public Administration Program, Faculty of Political Science and Public
Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, E-mail: yuwares_lp@hotmail.com

♦ วิเชษฐ หลุดพา

ครู วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร สถาบันวิทยาลัยชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ

Vichet Ldpa

Lecturer, Samut Sakhon Community Colleges, Institute Community Colleges,
Ministry of Education, E-mail: arm.2523@hotmail.com

Abstract

This research aims to study the participation and attitudes relationship of community to tourism and cultural heritage of folk cockatoo Tiger stabbed of Khok Kham, Muang, Samut Sakhon community. This research study by separate sex, age, level of education, marital status, income, occupation, role in tourism and cultural heritage of folk cockatoo stabbed Tigers. Including experience in tourism and cultural heritage of folk cockatoo stabbed tiger by using frequency, percentage, mean, standard deviation and correlation analysis of the processes involved and the attitude of the community in the tourism and cultural heritage of folk. Tiger cockatoo stabbed of the Bankhom club's tourism community Khok Kham, Muang, Samut Sakhon. On the one hand, study by Pearson correlation analysis (Pearson correlation) method.

The results showed that 1) Demographic, the majority of the female in the range between 31-40 years of education at the undergraduate level, married, salary in the range 10001-20000 baht, population are mainly farmers, a role in tourism and cultural heritage of traditional folk cockatoo stab Tiger inherited is a member and the population of the most experienced and trained in tourism and cultural heritage of folk cockatoo's actors. 2) Over view of participation in tourism and cultural heritage of folk cockatoo

Stabbed in communities process is the medium level. By side, the decision was moderate. The common practice is moderate. The participation of the beneficiaries is moderate and the joint assessment is moderate. 3) Overall attitude of the community towards tourism and cultural heritage of folk cockatoo stabbed is moderate and sorted in the following response, followed by the value. The second is that the system is perceived as inferior and less work is to create a habit. 4) Overall relationship between the participation and attitude community to tourism and cultural heritage of folk cockatoo stabbed tiger Bankhom cub to tour's community of Khok Kham, Muang, Samut Sakhon. Community, there is a relationship in the same direction at the significance level of 0.01

Keywords: Participation of the Community, The Attitude of the Community, Tourism, Cultural Heritage Plays Cockatoo Stabbed Tiger Bankhom Cub

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ อาชีพ บทบาทหน้าที่ในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อรวมถึงประสบการณ์ในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อ โดยการหาค่าความสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านประชากรศาสตร์ ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพสมรสแล้ว มีเงินเดือนอยู่ในช่วง 10,001-20,000 บาท ประชากรส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร มีบทบาทหน้าที่ในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้าน

กระต๊วแทงเสือการสืบทอดการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วแทงเสือ ลักษณะเป็นสมาชิก และประชากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์และการฝึกอบรมในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วแทงเสือเกี่ยวกับ ตัวละครกระต๊วแทงเสือเป็นส่วนมาก 2) ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วแทงเสือลูกบ้านขอรับการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมทุกด้านชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการร่วมประเมินอยู่ในระดับปานกลาง 3) ด้านเจตคติของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วแทงเสือลูกบ้านขอรับการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการตอบสนองรองลงมาคือ ด้านการเห็นคุณค่า รองลงมาอีกคือ การจัดระบบ รองลงมาอีก คือ การรับรู้ และน้อยที่สุด คือ การสร้างกิจนิสัย 4) ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วแทงเสือลูกบ้านขอรับการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.01

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชน เจตคติของชุมชน การท่องเที่ยว การสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นกระต๊วแทงเสือลูกบ้านขอ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ศิลปวัฒนธรรมเป็นลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวของชาติและศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ศิลปวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ขั้นพื้นฐานและมีความเจริญงอกงามตามภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยคนส่วนใหญ่ยอมรับและปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นพฤติกรรมของคนในสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่าศิลปวัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตของผู้คนในสังคม อันรวมถึง ความรู้ ความเชื่อ ศิลปะ ศีลธรรม กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนศักยภาพและนิสัยของมนุษย์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมาจากการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมกันเป็นกลุ่ม สิ่งเหล่านี้ถูกผสมผสานและปลูกฝังในความคิดของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปตามโลกาภิวัตน์ (Globalizations)

การละเล่นพื้นบ้านกระต๊วแทงเสือลูกบ้านขอถือว่าเป็นศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นไทยที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยความเป็นศิลปะที่งดงามและการเป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิตของชุมชน สืบทอดกันมายาวนานและควรค่าแก่การอนุรักษ์และสืบทอดความดีงามจากรุ่นสู่รุ่นไม่ให้เลือนหายไปกระต๊วแทงเสือนับเป็นอีกการละเล่นหนึ่งที่มาคู่กับการเชิดสิงโต ถึงแม้กระต๊วจะเป็นการละเล่นของไทยแต่คนที่เล่นสิงโตส่วนใหญ่ก็จะเล่นกระต๊วด้วยตัวละครในกระต๊วแทงเสือมี บ๊องตัน จุก แกละนางเมียของบ๊องตันและเสือ จุกกับแกละเป็นลูกของบ๊องตันนางเมียจะมีหนึ่งคนหรือสองคนก็ได้ ถ้ามีสองคนส่วนมากคนหนึ่งจะเป็นผู้หญิงและอีกคนหนึ่งเป็นกระเทย

เวลาแสดงจะเอามาต่อกัน แล้ววิกผมปลอมของกระเทยก็จะหลุดเพื่อให้ตกลง บางคนมีคิงคองด้วย เพื่อเอาไว้กัดกับเสือ และเอาไว้แก้งเด็ก บ้องตัน มีหอกเป็นอาวุธ เจ้าจุก มีขวานเป็นอาวุธ เจ้าแกละมีมีดอีโต้เป็นอาวุธ เสือมีหลายสีเช่น เสือสีเหลือง สีส้ม (อาจจะเป็นเสือโคร่งหรือเสือดาวก็ได้) เสือขาว เป็นเสือขาวที่มีลายสีดำหรือสีเทาหรืออาจจะไม่มีลายเลย เสือดำ เป็นเสือที่ไม่มีลาย แต่ถ้ามีจะเป็นลายสีขาว แต่มีบางคนทำเสือสีแดงขึ้นมา เป็นเสือโคร่งสีแดงลายสีดำ คนที่เล่นเป็นเสือจะต้องตีลังกาเป็น เวลาแสดงตัวเสือจะแสดงก่อน เนื้อเรื่องในการแสดงคือ ครอบครัวของบ้องตันมีอาชีพหาของป่า จึงต้องมีอาวุธประจำตัวทุกคน ยกเว้นนางเมียของบ้องตันเพราะต้องถือตะกร้า ระหว่างทางการหาของป่าได้ไปเจอเสือผึ่งหนึ่ง เสือจะพยายามเข้ามาแย่งของในตะกร้าของนางเมีย พวกบ้องตันและลูก ๆ ก็ต้องช่วยกัน และสุดท้ายเสือก็จะโดนฆ่าตาย ในการแสดงจะมีการต่อตัวเหมือนสิงโตแต่ตอนลงจะตีลังกากลางมา มีอุปกรณ์ เช่น บ่วงที่จุดไฟ เพื่อให้คนที่เป็นตัวเสือดูลังการลอด และกระสอบที่ผ่าตรงกลางแล้วจุดไฟ เพื่อให้เสือดูลังการลอดเหมือนกัน การแสดงของกระต๊ว ส่วนใหญ่จะเป็นการแสดงที่อันตราย และต้องมีการฝึกซ้อมที่ดี เครื่องดนตรีในการเล่นกระต๊วแทงเสือ ได้แก่ กลองตุ๊ก กลองโพน ฉาบ ฆ้อง กรับ ฉิ่ง และนั่งหมอน เมื่อเอ่ยถึง “กระต๊วแทงเสือ” ลูกบ้านขอม ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร น้อยคนนักที่จะรู้จักการแสดงศิลปวัฒนธรรมสำหรับ “กระต๊วแทงเสือ” เป็นศิลปะการแสดงเก่าแก่ของไทยที่สืบทอดมาแต่โบราณ แต่ระยะหลังๆ เด็กรุ่นใหม่ไม่มีโอกาสได้รับชม และเรียนรู้มากนักหัวหน้าคณะกระต๊วแทงเสือ ไพศาล สุวรรณชัย (2553) กล่าวว่า ปัจจุบันการแสดงกระต๊วแทงเสือ เป็นการแสดงที่แปลกตา คนไม่ค่อยรู้จักมากนัก ทั้ง ๆ ที่เป็นศิลปะการแสดงที่เคยได้รับความนิยมในสมัยโบราณ ซึ่งกระต๊วแทงเสือนำการแสดงโขน ลิเก และมโนราห์มาผสมผสานเป็นลีลาเร่าร้อนและท่วงทำนองการร้องของกระต๊วแทงเสือ อย่างไรก็ตาม “กระต๊วแทงเสือ” อาจเป็นหนึ่งในสถานการณ์ขั้นวิกฤตของขนบธรรมเนียมประเพณีของลูกชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครเหมือนกับพิธีการขนทรายเข้าวัด ก่อพระเจดีย์ทราย การเข้าวัดทำบุญ การฟ้อนรำของเทศกาลสงกรานต์และประเพณีต่าง ๆ ของไทย ที่อาจค่อย ๆ เลือนหายไปตามกาลเวลา (ไพศาล สุวรรณชัย, 2553)

จากคำกล่าวข้างบน จะเห็นว่า ศิลปวัฒนธรรมกระต๊วแทงเสือมีจำนวนผู้ชมค่อนข้างน้อยและเด็กรุ่นใหม่ไม่รู้จักการแสดงกระต๊วแทงเสือ ดังนั้น การทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนและเจตคติของชุมชน สำหรับการท่องเที่ยวและการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมกระต๊วแทงเสือ อาจเป็นแนวทางหนึ่งในการอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมการเล่นกระต๊วแทงเสือ ตามแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมของ โคเฮน และ ฮอฟ (1981) ที่จะทำให้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดย จำแนกระดับขั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนออกเป็น 4 ระดับได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) 2)การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) (Cohen and Up off, 1981) และการเรียนรู้ในหมวดเจตคติ หรือ จิตพิสัย (Affective Domain) ซึ่งแสดงให้เห็นพฤติกรรมด้านจิตใจ ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรม

ของชุมชนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ จะประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย ๆ 5 ระดับ ได้แก่ 1) การรับรู้ 2) การตอบสนอง 3) การเกิดค่านิยม 4) การจัดระบบ 5) บุคลิกภาพ ตามแนวคิดของ บลูม (Bloom, et al 1956) นอกจากนั้น จากนโยบายส่งเสริมให้การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนของสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน และการจัดการความรู้เพื่อสืบสานศิลปและวัฒนธรรมชุมชน เป็นหนึ่งในกิจกรรมหลักที่ได้รับการส่งเสริมให้วิทยาลัยชุมชนแต่ละแห่งได้นำไปดำเนินการในพื้นที่จังหวัดที่ตั้ง วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร มีความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ปี พ.ศ. 2554 เรื่องการบริการ การจัดการเรียนการสอนระดับอนุปริญญาสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น และการอบรมพัฒนาระยะสั้นใน หลักสูตรต่าง ๆ พื้นที่ตำบลโคกขามเป็นตำบลหนึ่งใน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร พื้นที่แห่งศิลปและ วัฒนธรรมชุมชนที่มีความพร้อมและความต้องการในการสืบสาน พื้นฟูเพื่อให้เกิดการสืบสานศิลปและ วัฒนธรรมชุมชนให้ชนรุ่นหลังได้เข้าใจ ตระหนักเห็นคุณค่า เกิดความภาคภูมิใจ เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ รวม พลังทางสังคม ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ของชนรุ่นหลัง ด้านศิลปกรรม คือ มี นักปราชญ์ท้องถิ่นในด้านศิลปกรรมการแสดงกระต๊อลูกแกงเสือบ้านหอม ที่กำลังสูญหายและต้องการฟื้นฟู เพื่อให้อยู่ในชุมชน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนใน การท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊อแกงเสือบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของ ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อให้ทราบถึงแนวโน้มในการการท่องเที่ยว การอนุรักษ์และ สืบทอด และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่น พื้นบ้านกระต๊อแกงเสือบ้านหอมเพื่อเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและ ทราบถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการอนุรักษ์การเล่นกระต๊อแกงเสือบ้านหอมซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในอนุรักษ์สืบทอดและการนำศิลปวัฒนธรรม ของท้องถิ่นไทยเผยแพร่ไปสู่ระดับนานาชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบ สานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊อแกงเสือบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอ เมือง จังหวัดสมุทรสาครในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วม และเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊อแกงเสือบ้าน หอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครจำนวน 21,042 คน องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม มีหมู่บ้านที่อยู่ในเขตความรับผิดชอบ จำนวน 10 หมู่บ้าน มีครัวเรือนพัก

อาศัยอยู่จำนวน 10,396 ครัวเรือน มีประชากรที่มีทะเบียนบ้านอยู่ในเขตพื้นที่ จำนวน 21,042 คน แยกเป็นชาย 10,022 คน หญิง 11,020 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม, 2557)

การสุ่มตัวอย่าง

เชิงปริมาณ

การวิจัยในครั้งนี้สุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากประชากรทั้งหมดจำนวน 21042 ตามหลักการคำนวณขนาดตัวอย่างของทาโร่ยามาเน่ (Yamane, 1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เชิงคุณภาพ

การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีจุดประสงค์/เฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดคุณสมบัติของตัวอย่าง เช่น ผู้นำชุมชนได้แก่ ผู้บริหาร อบต. กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน ผู้นำศาสนา ได้แก่ พระสงฆ์ จากวัดต่าง ๆ จำนวน 5 รูป กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ผู้อาวุโสในชุมชนซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นจาก 10 หมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมหรือประเพณีต่างของท้องถิ่น จำนวน 5 คน และ นักวิชาการจากหน่วยงานสนับสนุน และสถาบันการศึกษา จำนวน 5 คน

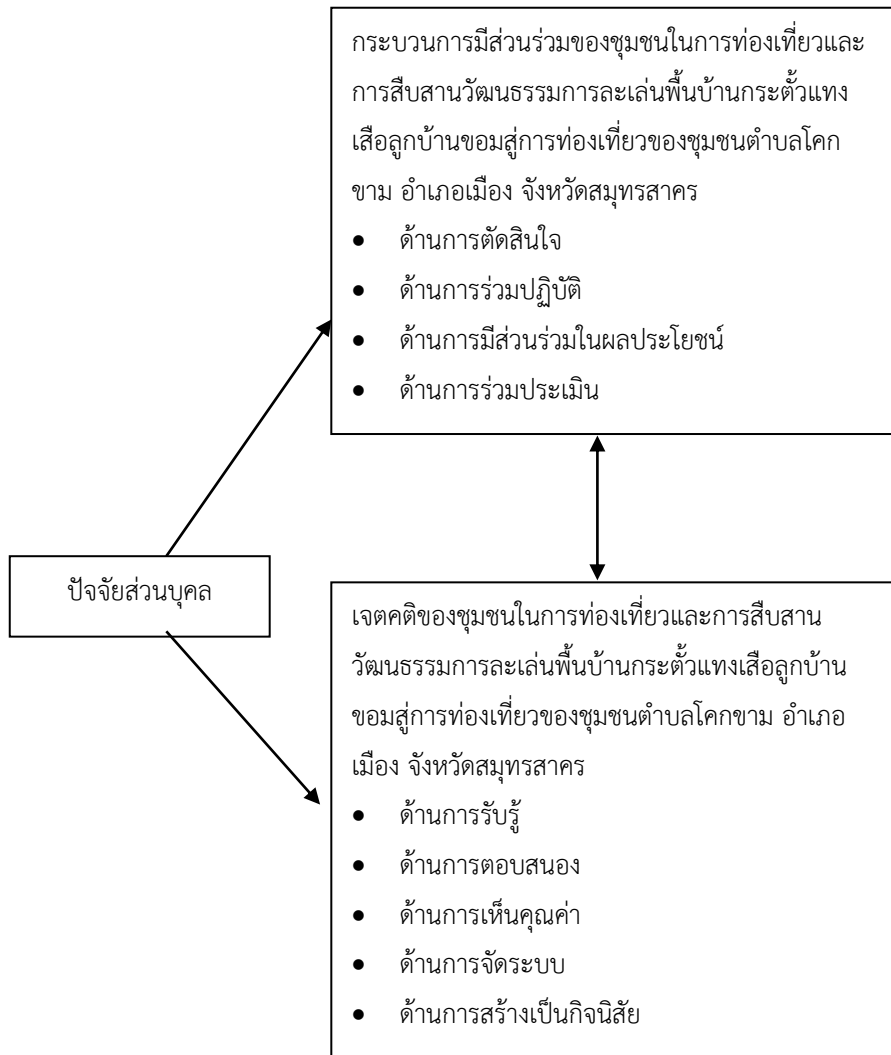
ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และเจตคติของชุมชน ส่วนตัวแปรตาม คือ การท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

เวลาและสถานที่

การวิจัยในครั้งนี้ เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน 2557 สถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลคือ ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนมีความสัมพันธ์กับเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมการตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ ร่วมในผลประโยชน์ และการร่วมประเพณี ในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสาคร

เจตคติ หมายถึง การเรียนรู้ หรือ แนวโน้มพฤติกรรมของชุมชนที่แสดงออกในการรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบ การสร้างเป็นกิจนิสัย หรือต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ชุมชน หมายถึง ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครในครั้งนี้ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ คือ ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครเป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยการสำรวจ และเชิงคุณภาพในรูปแบบเชิงปฏิบัติการ (Participation Action Research) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครดังนั้นผู้วิจัยจึงออกแบบการวิจัยทั้งในภาพกว้างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงลึกในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบถึงและเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครยิ่งขึ้นเพื่อนำไปสู่การการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

1. เชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชากรอาศัยอยู่ใน ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครไม่น้อยกว่า 1 ปี และสามารถอ่าน ออกเขียนได้ โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed-ended Questionnaire) โดยแบ่งเป็นสามส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยว ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเจตคติของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านขอม โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามทดสอบความเชื่อมั่น

โดยนำแบบสอบถามทดลองใช้ (Try Out) กับบุคคลซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามค่อนข้างสูง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) เท่ากับ 0.87 และตรวจสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหาของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญในด้านเนื้อหา พิจารณาถึงความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบทดสอบโดยพิจารณาเป็นรายข้อ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence : IOC) พบว่าแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงในเนื้อหาที่ใช้ได้โดยมีค่า IOC มีค่า อยู่ในช่วง 0.6-0.8 ทุกข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ใน ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครไม่น้อยกว่า 1 ปี และสามารถอ่าน ออกเขียนได้ โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจำนวน 400 ชุดและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. การหาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามส่วนที่ 1 เพื่อแสดงถึงลักษณะของข้อมูล ทัวไปเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วแทงเสือลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปร

2. เชิงคุณภาพ

เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการและเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของชุมชนจะต้องประกอบไปด้วย บ้าน โรงเรียนหรือสถานศึกษา และวัด(บวร) ที่เป็นแหล่งเรียนรู้และที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของชุมชน โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ผู้นำชุมชนได้แก่ ผู้บริหาร อบต. กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน ผู้นำศาสนา ได้แก่ พระสงฆ์ จากวัดต่าง ๆ จำนวน 5 รูป กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ผู้อาวุโสในชุมชนซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นจาก 10 หมู่บ้านที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมหรือประเพณีต่างของท้องถิ่น จำนวน 5 คน นักวิชาการจากหน่วยงานสนับสนุน และสถาบันการศึกษา จำนวน 5 คน ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ ชุดคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และ การสัมภาษณ์และเชิงลึก (In-dept Interview) โดยมีวิธีการในการสร้างเครื่องมือชุดคำถามในการสนทนา และสัมภาษณ์ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดและเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการสร้างชุดคำถาม 3) ร่างแบบสอบถาม ชุดคำถามสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก กำหนดหัวข้อ ประเด็นสนทนา สัมภาษณ์ และจัดลำดับคำถาม หลังจากนั้นนำสู่ขั้นเตรียมการโดยการประสานงานกับประชากรเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก คือ ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการ แกนนำหรือตัวแทนหมู่บ้าน ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร และชั้นดำเนินการ ดังนี้

1) ผู้วิจัยเป็นผู้นำการสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยมีวิธีการดำเนินการสนทนากลุ่มดังนี้ ตรวจสอบความพร้อมเรื่องสถานที่และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บริเวณ สร้างบรรยากาศให้เกิดความคุ้นเคยระหว่างนักวิจัยหรือผู้นำสนทนากับผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม เพื่อให้มีปฏิสัมพันธ์กันให้มากที่สุด หรือมุ่งให้บุคคลในกลุ่มได้มีการอภิปรายโต้แย้งกัน ให้ผู้ร่วมสนทนาได้พูดแสดงความคิดเห็นตามประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งไว้โดยเรียงจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป แล้วจึงนำเข้าสู่ประเด็นชุดคำถามในการสนทนากลุ่ม เวลาในการจัดสนทนากลุ่ม ประมาณ 2 ชั่วโมง หลังจากการจัดสนทนากลุ่มแล้วเสร็จ ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์บุคคล โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะจง 2) ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์เชิงลึก โดยผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะจง หลังจากนั้นจะทำการเก็บข้อมูลตามขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากการจัดสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว ผู้วิจัยทำการถอดคัดลอกข้อความการสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึก จากเครื่องบันทึกเสียง โดยการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอเชิงพรรณนา ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) จัดกลุ่มประเด็นของสาระ (Grouping) ที่ผู้ร่วมสนทนากลุ่มและสัมภาษณ์ได้ตอบตามกระบวนการในการจัดสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์เชิงลึก 2) อธิบาย ขยายความ เรียบเรียงเนื้อความ (Explanation) 3) ตีความในประโยคคำพูดบางคำ (Interpretative) 4) พรรณนาความ (Descriptive) 5) นำข้อมูลไปพัฒนาสู่การเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน การฝึกอบรมให้กับคนในชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการสร้างเจตคติที่ดีในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครต่อไป 6) ประเมินผล การมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยว

ผลการวิจัย

เชิงปริมาณ

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุ 31-40 ปี ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีสถานภาพสมรสแล้ว อัตราเงินเดือน 10,001-20,000 บาท กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร มีบทบาทหน้าที่ในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือ การสืบทอดการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือ ลักษณะเป็นสมาชิก และประชากรส่วนใหญ่มีประสบการณ์และการฝึกอบรมในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือเกี่ยวกับ ตัวละครกระต๊วงแทงเสือเป็นส่วนมาก

2. ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงแทงเสือลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

การศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยแล้วจึงทำการแปลผล โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ด้านการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการตัดสินใจ	3.3316	0.829	ปานกลาง
ด้านการร่วมปฏิบัติ	3.1132	0.781	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.3032	0.777	ปานกลาง
ด้านการร่วมประเพณี	3.2377	0.808	ปานกลาง
รวม	3.2464	0.7601	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ด้านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมทุกด้านชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการร่วมประเพณีอยู่ในระดับปานกลาง

1. ด้านเจตคติของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

การศึกษาเจตคติของชุมชนในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยแล้วจึงทำการแปลผล โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	มีเจตคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

เจตคติของชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการรับรู้	3.181	.72863	ปานกลาง
ด้านการตอบสนอง	3.348	0.7859	ปานกลาง
ด้านการเห็นคุณค่า	3.248	.73390	ปานกลาง
ด้านการจัดระบบ	3.190	.78057	ปานกลาง
ด้านการสร้างเป็นกิจนิสัย	3.138	.81769	ปานกลาง
รวม	3.2214	0.7306	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านเจตคติของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการตอบสนอง รองลงมาคือ ด้านการเห็นคุณค่า รองลงมาอีกคือ การจัดระบบ รองลงมาอีก คือ การรับรู้ และน้อยที่สุด คือ การสร้างกิจนิสัย

2. ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ตารางที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับเจตคติของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับเจตคติในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร						
	การรับรู้	การตอบสนอง	การเห็นคุณค่า	การจัดระบบ	กิจนิสัย	เจตคติรวม
ร่วมการตัดสินใจ	.890**	.832**	.877**	.879**	.861**	.913**
ร่วมการปฏิบัติ	.876**	.773**	.850**	.869**	.876**	.894**
ร่วมผลประโยชน์	.886**	.880**	.895**	.837**	.857**	.916**
ร่วมการประเมิน	.836**	.851**	.873**	.850**	.850**	.897**
การมีส่วนร่วมรวม	.916**	.877**	.918**	.903**	.905**	.951**

**Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครโดยรวมมีค่าความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงโดยมีค่าความสัมพันธ์ ระหว่างการมีส่วนร่วมรวม และ เจตคติ ของชุมชน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ อยู่ที่ 0.951 ไปในทิศทางเดียวกันในเชิงบวกที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์กับเจตคติของชุมชนด้านการเห็นคุณค่าในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

เชิงคุณภาพ

จากการศึกษาเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์และการทำสนทนากลุ่ม ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนได้แก่ ผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน และ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 5 คน ผู้นำศาสนา ได้แก่ พระสงฆ์ จากวัดต่าง ๆ จำนวน 5 รูป กลุ่มภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ ผู้อาวุโสในชุมชน จำนวน 5 คน และนักวิชาการจากหน่วยงานสนับสนุน และสถาบันการศึกษา จำนวน 5 คน พบว่า ทั้ง 20 คนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในด้านต่างๆเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับปานกลาง และจากการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของชุมชน และในด้านเจตคติของชุมชนและความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว การสืบสานวัฒนธรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไปต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาพบว่า

1) **กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน** จากผลการศึกษาพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสือลูกบ้านขอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและจากผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมมากขึ้นในทุกด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของชุมชนซึ่งสอดคล้องกับ สุวิชา ศรีถาน และ ปรีดา ไชยา (2559) ได้ทำการการวิจัยเรื่อง การค้นหามรดกภูมิปัญญาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าประชาชนในพื้นที่ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในด้านการวางแผน การดำเนินการ การติดตามผลงาน และโดยเฉพาะด้านการรับผลประโยชน์ และสอดคล้องกับ การศึกษาของ จันทรเพ็ญ มินคร (2554) ได้ทำการการวิจัยเรื่อง การมีส่วน

ร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการจัดการขยะ อยู่ในระดับปานกลาง อาจกล่าวว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมและทราบถึงปัญหาสาเหตุ มีส่วนร่วมการมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

2) **เจตคติของชุมชน** จากผลการศึกษาด้านเจตคติของชุมชนต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรีพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และจากผลการศึกษาเชิงคุณภาพพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความ คิดเห็นว่าด้านเจตคติของชุมชนและความสัมพันธ์ของกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการท่องเที่ยวและ การสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรีควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว การสืบสานวัฒนธรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนและเป็นชุมชนที่เข้มแข็งต่อไปต่อไปซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า (2556) ได้ทำการการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนลาดพร้าว พบว่า พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปในทางบวก ของส่งผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ของสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เด็ก เยาวชน และผู้เข้าร่วมโครงการ คือ ทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เกิดทักษะและ เจตคติ จากการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดีขึ้นทำให้ระบบความสัมพันธ์ในชุมชนพัฒนาไปในทางบวกและทำให้เกิดจิตสำนึก สาธารณะในการทำงานให้ชุมชนโดยองค์กรรวมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

จากผลการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

1. **เชิงนโยบาย** จากผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์โดยรวมของการมีส่วนร่วมและเจตคติของชุมชนต่อ การท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของ ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรีมีความสัมพันธ์กันในระดับสูงแต่ค่าเฉลี่ยของระดับการมี ส่วนร่วมและเจตคติต่อการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอม สู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมโนรมย์ จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควร สนับสนุนการมีส่วนร่วมเพื่อทำให้เกิดการเจตคติและการพัฒนาการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรม การละเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอมโนรมย์ จังหวัด สุพรรณบุรี ให้ยั่งยืนต่อไป

2. เชิงปฏิบัติการ

2.1 จากผลการศึกษาพบว่า เจตคติด้านการเห็นคุณค่าและกระบวนการมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงดังนั้นควรสนับสนุนให้ชุมชนได้รับผลประโยชน์ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร มากขึ้น

2.2 จากผลการศึกษาพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่น ดังนั้นควรสนับสนุนชุมชนให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรม การท่องเที่ยวและการสืบสานวัฒนธรรมการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอมสู่การท่องเที่ยวของชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครมากขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวการสืบทอดการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอม ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

เชิงวิชาการ

ควรศึกษาเชิงคุณภาพถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและเจตคติในการพัฒนาระบบการท่องเที่ยวและการสืบทอดการเล่นพื้นบ้านกระต๊วงเสื่อลูกบ้านหอม ชุมชนตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ในเชิงลึกโดยเพิ่มจำนวนตัวอย่างชุมชนมากขึ้นเพื่อเปรียบเทียบชุมชนต่างในการศึกษาครั้งต่อไป

รายการอ้างอิง

- เกษม คนไฉ. (2545). **อักษรธรรมอีสาน : ภูมิปัญญาที่รอการสืบทอด**. วัฒนธรรมไทย. 39(4), 60-64.
- จามะรี เชียงทอง. (2543). **พลวัตรชุมชนในการจัดการทรัพยากร: สถานการณ์ในประเทศไทย**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. กรุงเทพฯ.
- จารุวรรณ ธรรมวัตร. (2547). **สถานภาพของคัมภีร์ใบลานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประเทศไทย ในมรดกวรรณคดีลาว การอนุรักษ์ การเผยแพร่ และมุมมองแห่งการค้นคว้า**. นครหลวงเวียงจันทน์ มันทาตุลาต: 95-98.
- จักรพงษ์ แพทย์หลักฟ้า. (2556). **การมีส่วนร่วมของชุมชนเมืองในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม : กรณีศึกษาชุมชนลาดพร้าว**. สถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ. 14(2) : 35-48.
- จันทร์เพ็ญ มินคร. (2554). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลบางนางลี่ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม**. สำนักบริหารโครงการวิจัยในอุดมศึกษา และพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). **รายงานการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ในการ ดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา**. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปิ่นรส มาลากุล ณ อยุธยา. (2543). **องค์กรแห่ง การเรียนรู้ (Learning Organization)** กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พินทร ดาวเรืองและคณะ. (2550). **กระบวนการเรียนรู้และสืบทอดอักษรโบราณอีสานและคุณค่า โดยการมี**

ส่วนร่วมของชุมชนบ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ไพศาล สุวรรณชัย. (2556). **กระต๊วแห่งเสือ วิถีวิถีศิลปะการแสดง พระนคร – ธนบุรี.** (ออนไลน์) เข้าถึงได้

จาก <http://www.oknation.net/blog/watsing/2010/05/15/entry-1>, 2553 วันที่เข้าถึง :

23 กรกฎาคม 2556

สมัย วรรณอุดรและคณะ. (2550). **บทบาทพระสงฆ์กับการอนุรักษ์คัมภีร์ใบลานและวัฒนธรรมท้องถิ่น :**

กรณีศึกษาพระครูลีลสารภรณ์ วัดป่าสักดารา บ้านท่าม่วง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.

รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สามารถ จันทร์สุรย์. (2536). **“ภูมิปัญญาชาวบ้าน”** ใน เสรี พงศ์พิศ (บก.) ภูมิปัญญาชาวบ้าน

กับการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: มูลนิธิภูมิปัญญา.

สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2541). **กรณีตัวอย่างการศึกษาและพัฒนากระบวนการถ่ายทอด**

วัฒนธรรมท้องถิ่น. กรุงเทพฯ.

สุวิชา ศรีถาน และ ปรีดา ไชยา. (2559). **การค้นหามรดกภูมิปัญญาอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนแม่แจ่ม**

จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. วิทยาลัยดุสิตธานี 10(1),12-22

อคิน รพีพัฒน์. (2531). **ปัญหาการพัฒนาชนบทบทเรียนจากกรณียกกระบัตร: โครงการพัฒนาชนบทลุ่ม**

น้ำแม่กลอง. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่นสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัย

ขอนแก่น.

อคิน รพีพัฒน์. (2547). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา.** กรุงเทพฯ : ศูนย์การศึกษานโยบาย

สาธารณสุข.

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม. (2557). **ข้อมูลประชากร.** (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก <http://www.ข้อมูล>

ประชากรองค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม%20(อบต.%20โคกขาม)%20 อ.เมืองสมุทรสาคร%20จ.

สมุทรสาคร.html.วันที่เข้าถึง : 23 กรกฎาคม 2557

อภิญญา กังสนารักษ์. (2544). **รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับคณะของ**

สถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Bloom, B.S. (Ed.), Engelhart, M.D., Furst, E.J., Hill, W.H., & Krathwohl, D.R. (1956). **Taxonomy of**

educational objectives: The classification of educational goals. Handbook 1:

Cognitive domain. New York: David McKay.

- Cohen , J.M. and Uphoff N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies , Cornell University.
- Guns, Bob. (1991). *The Faster Learning Organization*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- KOLB DAVID A., Irwin M. Rubin and Joyce M. Osland. (1991). *Organization Behavior: An Experiential Approach*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Pedler, Mike, John Burgoyne and Tom Boydell. (1997). *The Learning Company*. London: The McGraw-Hill Companies.
- Yamane, Taro. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis, 2ndEd.*, New York: Harper and Row.
- Senge, Peter, et. al. (1995). *The Fifth Discipline Fieldbook*. London: Nicholas Publishing.

นางสาวยุเรศ หลุดพา วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ ประจำหลักสูตรสาขา
วิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏมหาสารคาม

นายวิเชษฐ หลุดพา วุฒิการศึกษา วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหาร)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครู วิทยาลัยชุมชน
สมุทรสาคร สถาบันวิทยาลัยชุมชน กระทรวงศึกษาธิการ